

Finantsinspeksioon

Märgukiri

15.04.2021 nr 4.11-3.11/2276

Krediidiandja tegevusala

Hiljuti avalikult käsitlemist leidnud juhtumite valguses selgitab Finantsinspeksioon, et kui ka füüsilisele isikule on tarbijakrediidi andmine muutunud tema peamiseks majandustegevuseks ja tulu teenimise allikaks, peab isikul eelnimetatud tegevuseks olema seaduses sätestatud tegevusluba. Selle taotlemiseks tuleb asutada äriühing, kehtestada seaduse nõuetele vastav organisatsioon ja täita muud nõuded ning taotleda Finantsinspeksioonilt krediidiandja tegevusluba. Tegevusloa annab ja tunnistab kehtetuks Finantsinspeksioon oma otsusega vastavalt seadusele. Tegevusloata tarbijakrediidi andmine võib olla käsitletav kuriteona.

Alates 29.03.2015 jõustus tarbijakrediidi pakujate tegevust reguleeriv krediidiandjate ja -vahendajate seadus (edaspidi **KAVS**). Nimetatud seadus kohustab krediidiandjaid ja -vahendajaid taotlema Finantsinspeksioonilt tegevusloa. Tegevusloa taotlemise kohustus hõlmab kõiki ettevõtjaid, kes väljastavad tarbijatele krediiti võlaõigusseaduse (edaspidi **VÕS**) § 401 tähenduses. Tegevusluba ei ole vaja taotleda ettevõtetevaheliste krediidilepingute sõlmimiseks.

KAVS-i eesmärk on kehtestada teatud reeglid tarbijatest krediitdivõtjate kaitseks, kes on krediidisuhtes nõrgemaks pooleks. Näitena peab krediidiandja krediitdivõtjale laenu andmisel järgima vastutustundliku laenamise põhimõtet, tarbijatele laenu väljastamisel tuleb kinni pidada krediidi kulukuse ülempiirist jms. Tarbija on füüsiline isik, kes teeb tehingu, mis ei seondu iseseisva majandus- või kutsetegevuse läbiviimisega (VÕS § 1 lõige 5).

Millisel juhul läheb tegevus tegevusluba vajavate tunnuste alla, vajab iga juhtumi puhul eraldi hindamist. See hindamise kohustus on eelkõige teenusepakujal endal. Hindamisel tuleb üldjoontes lähtuda järgmistest põhimõtetest:

KAVS § 2 lõige 1 sätestab, et KAVS-i kohaldatakse Eestis asutatud ja tegutsevale krediidiandjale ja -vahendajale, samuti välisriigi krediidiandjale ja -vahendajale ning tema Eestis asuvale filiaalile, kes oma majandus- või kutsetegevuse raames annab või vahendab Eestis tarbijale krediiti. Krediidiandja on KAVS tähenduses ettevõtja, kelle majandus- või kutsetegevuseks on tarbijale krediidi andmine (KAVS § 5 lõige 1).

KAVS-is nimetatud krediidiandja majandus- või kutsetegevuse mõiste sisustamisel saab lähtuda tulumaksuseaduse analoogiast, mille § 14 lõige 2, sätestab et ettevõtlus on isiku iseseisev majandus- või kutsetegevus, mille eesmärgiks on tulu saamine kauba tootmisest, müümisest või vahendamisest, teenuse osutamisest või muust tegevusest. VÕS § 1 lõike 6 kohaselt on ettevõtja isik, sealhulgas avalik-õiguslik juriidiline isik, kes teeb tehingu, mis seondu iseseisva majandus- või kutsetegevuse läbiviimisega. KAVS § 3 kohaselt käsitletakse krediidi andmisena VÕS § 401 lõigetes 1 ja 2 nimetatud krediidi andmist, tasulist maksetähtpäeva edasi lükkamist, liisingut või muud abi finantseerimisel, sealhulgas krediidilepingute sõlmimist ja selleks vajalike toimingute tegemist oma nimel ja arvel.

Sakala 4, Tallinn
15030 Eesti / Estonia

T: +372 668 0500
E: info@fi.ee
www.fi.ee

Finantsinspeksioon

VÕS § 401 lõike 1 kohaselt on krediidileping leping, millega üks isik (krediidiandja) kohustub andma teise isiku (krediidisaaaja) käsutusse rahasumma (krediit), krediidisaaaja aga kohustub krediidi kasutamise eest maksma tasu ja lepingu lõppemisel krediidi tagasi maksma. Kusjuures on oluline tähele panna, et tasu laenu kasutamise eest on seaduses sisustatud mõiste - laenuintress (VÕS § 397 lõige 1). Intress kujutab endast kasutusaja pikkuse alusel määratavat hüvitist teisele isikule tähtajaliseks kasutamiseks üle antud rahasumma või muu kapitali kasutamise eest. Eelnevast saab järeldada, et laenusumma kasutusse andmine ja selle eest intressi küsimine tarbijalt ning seeläbi tulu teenimine kvalifitseerub krediidi andmiseks.

Kui ka füüsilisele isikule on tarbijakrediidi andmine muutunud tema peamiseks majandustegevuseks ja tulu teenimise allikaks, tuleb luua äriühing ning taotleda Finantsinspeksioonilt krediidiandja tegevusluba. Ehk krediidiandja tegevuse tunnuste olemasolu korral peab vastavalt KAVS § 10 lõike 1 kohaselt olema juriidilisel isikul tegevusluba.

Tegevusloata tarbijakrediidi andmist käsitletakse karistusseadustiku kohaselt ebaseadusliku majandustegevusena, mis on kriminaalkorras karistatav (KarS § 372).

Finantsinspeksiooni pädevuse määratleb Finantsinspeksiooni seadus. Inspeksioon vajadusel selgitab seadusest tulenevat õiguslikku regulatsiooni, kuid ei osuta ise õigusabiteenust, sh ei nõusta teenuse kvalifitseerimise või selle õiguspärase osutamise küsimustes. Finantsinspeksioon ei ole kuritegude kohtueelse menetlemise uurimisasutus. Kahtluse korral saab asjakohast kriminaalmenetlust ja vastavaid toiminguid läbi viia selleks pädevust omav uurimisasutus või muu kriminaalmenetluse pädevust omav asutus (Politsei- ja Piirivalveamet, Prokuratuur).

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Kilvar Kessler
juhatuse esimees